

13
10-5-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
Αριθ. Ερωτ. Κρ 13/1970

A'

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

10-30.5 / Μαρτίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Ροχθιά*.....
(παλαιότερον ὄνομα : .....), Ἐπαρχίας *Κισάμου*.....
Νομοῦ *Χανίων*.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Κων/νος*
Ἰωαν. Παπαδάμης... ἐπάγγελμα *Διμοσφ/τος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ροχθιά - Βάθου Ν. Χανίων*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. *Ἐπὶ λοιπὸν γνηθῶν καὶ*
μονίμων κατοικίας του.
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφοροίαι :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Ἐμμανουήλ Ν. Παπαδάμης*.....
.....
ἡλικία *80 ἐτῶν*. γραμματικαὶ γνώσεις *ἀπόφοιτος 4/τάξιου Συμ. σχολίου.*
..... τόπος καταγωγῆς *Ροχθιά*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; *Δὴ ὑπῆρχον χωριστὰν περιοχαὶ δασώδεις*
περιοχαὶ ἐξεχειρίσθησαν μέρει, ἐπίσπαστο 3-4 ἐτα καὶ μὲτα
ἐπίσπαστο βοσκόσπον
Ἐπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; .....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Ἀνήκον ἐν γούμας πρόσωπα διατ. ἐν τοῦ χωριου.....
- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; *Ο. Πατὴρ ἐν καὶ ἐν μέρει ἄρμα ἐν ἐπιχειρήσει τὴν λῆσαν*
ἐν διαίρειον ἐν αὐτῶν τὴν περιουσίαν τὴν ἐπιχειρήσει ἀντιδωμικῶν
μέρος αὐτῶν, διατὴν ἀντιδωμῶν τὴν τὸ ὅσον καὶ ὄνομα ἐλα
« γερωντομοίρι ».

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ; .....

*Οἱ κάτοικοι ἀσχο.θούνην κυρίως ἐν τῇ γεωργίᾳ· εἰ παρα-
θήσονται εὐφρέσονται καί διαγορεύουσι, αἰσθ. προβάλλ. χείρ. σπ.*

2) Οἱ τεχνίται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ; .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποιοὶ ἐργάζονται εις αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὄρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ; .....

Δεν ὑπάρχει λοιπὸν.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὔτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εις χρήμα ;) .....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἄπὸ ποῦ προήρχοντο οὔτοι· ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τύπους προήρχοντο ; .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τύπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .....

*ἐν τῇ τῶν χωρίων ἡμερομίσθιοι κοινῶν ἐξ ἀγρ. ἐργασί-
ῃ καὶ ἐν γιτονιαῖς χωρία.*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς· ὡς ἐργάται. *Ναί*... ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλάμιας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; . . .

Ἐὰς ποταχώραφα δι' ἐπιπλοῦντο. Μόνον ματὰ τὴν ἀρχικὴν τὴν ἐκέρσιν εἰσαίγελο τὸ κομποκομμα (αἱ ἀπονοπίλις θάμνοι) καὶ αἱ λίγραι τὴν ἀπὸ τὴν ἐκέρσιν ἐπιπλοῦν.

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; . . . *Κατὰ τὸ 1925.*

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; . . . *Ἐκέρσιν ἀρότρον ἀρδύμοποιεῖται ἀπὸ τὸ 1953. Ἄλλα γεωργικαὶ μηχαναὶ ἀπὸ τὴν ἐκέρσιν.*

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖται (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; . . . *τὸ ἀρδύμοποιεῖται ἀπὸ τὸ 1953.*

Ἄλλο ἀρότρον ἔχει τὸν ἴδιον τῶν μετὰ παρὸν (παρὰ τὸν ἴκνογράφου). Κατασκευάζετὸ ἐξ ἑκέρσιν.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἀρότρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. . . . .

1. . . . . 4. . . . . 7. . . . . 10. . . . .

2. . . . . 5. . . . . 8. . . . .

3. . . . . 6. . . . . 9. . . . .

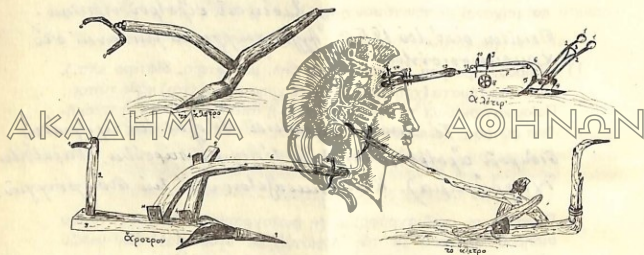
2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει); *ἀπὸ τὴν ἐκέρσιν.*

3) Μηχανὴ θερισμοῦ *ἀπὸ τὴν ἐκέρσιν.*

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *δὴ ἀραιοποιεῖται*
 5) Μηχανή ἀλωνισμού *ἔαραιοποιεῖται διὰ πρώτην φοράν τὸ ἔτος 1955*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκευάζει (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. *Κατασκευάζει τὸ συνίδιον ἑπ' αὐτοῦ ξυλοῦρα ἢ ἰδιωτὴν τεχνίτην (ἀγέλα). Ἐνίοτε ὄμην καλοῦσιν αἰετο. καὶ ἔδωκεν αὐτὸν δίδυμ. δυν. γεωργῶν.....*

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

- (*Παρατίθεται σχεδιαγράφημα*)
1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

- 4) Τό ύνι. Τό ύνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μιᾶς μορφῆς δια τήν άροτρίασιν όλων τῶν είδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κήποι) καί τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ή φωτογραφήσατε τό έν χρήσει ύνι (ή τά έν χρήσει, εάν είναι διαφορῶν τύπων) καί σημειώσατε τήν χρήσιν εκάστου.

Ἐχρησιμοποιεῖτο ἐξ ἑλασ. ὑνίου δι' ἔργων τοῦ ἀγροτικῆς
 οὐκ. ἢ το ἀμφοτέρω ὁ ἕνα ὁ ἕτερος ἐπιμονιζόμενος.

- 5) Ποῖον τό σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου; *Ἰσχύμα τῆς σπάθης ήτο πεπλατυμένον (ή το παρ. σχῆμα)*

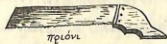
6) Ἦτο (ή είναι) κατασκευασμένη εκ ξύλου ή σιδήρου;

Ἡ σπάθη κατασκευάσθη ἐκ ξύλου

- 7) Ἐργαλεῖα δια τήν κατασκευήν καί επιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άριδί, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

1) σκεπάρνα 2) σκεπάρνι μικρό 3) χειροπριόνιο (σάρακας)
 4) ξυλοφαί 5) άριδί και 5) ξυλοσμίγα (σκαρπέλο)

- 8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) ; βόες ἢ ἄλλα ζῶων, δηλ., ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Παλαιῶν ἐχρησιμοποιοῦντο δύο ἀγέλαδες, ἕνα ἡμέρον χρυσιμοποιεῖται εἰς ἡμίονος, ὄνος ἢ ἵππος.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Παλαιῶν δύο, ἕνα ἡμέρον ὄνος.*

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Μὲ ἀγέλαδες ἢ τοὺς ἀναραιῶντας. Μὲ ἄλλα ζῶα (ἄνοι, ἡμίονοι) οὐκ ἔστι ἀναραιῶντας.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΡΑΛΙΩΤΑΙ Ἰκθυογραφικὴ ΔΟΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

Δύο χρησιμοποιοῦνται ζεύλες, ἀλλοί μαχθούρα (ὄρα ἰκθυογραφικὸν φῶμα ζυγοῦ)

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι), προσδέεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

Λούρα (παρὰλιῶται σχέδιον)

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζῶου ; *Ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ σιδηροῦ ἄροτρον, ἦτοι, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1953*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *Τοποθετεῖται ἡ κολλούρα ἐπὶ τοῦ θαιμοῦ τοῦ ζῶου 2) Τοποθετεῖται οἱ κρύκιοι τῶν θουριῶν ἐπὶ τοῦ γαιτοῦ καὶ κολλούρας καὶ 3) Συνδέεται το ἄροτρον δια' τοῦ μαλακῆς τοῦ μὲ τοῦ μετὰ τὸν κρύκιο τοῦ τραβηκτοῦ.*

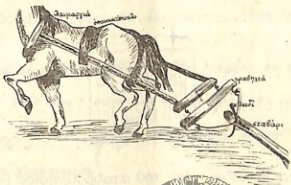

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῆ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

.....

.....

.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτῆτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.

Ἄνεκα δὲ τοῦ ὄργου καὶ σπορῆς ἀπὸ ἀνδρῶν, συνδεῖσθαι τοῖς ἰδιωκταῖς, ὅσοις βοσδεῖται ἴσοι τῶν ἀρρίων ἐπιμίμναι τῶν τῶν ἀντιμαστίλων καὶ σὺν ὄργωνι ὑπ' αὐτῶν.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον, (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).

Τοποθετεῖται ὁ ζυγὸς ἐπὶ τῶν σιδηρῶν καὶ βοδιῶν, σὺν τῶν τοῦ μαζγοῦ ὀσχεῖνον καὶ εἰς τὸ ἔλαρον μαζγοῦ καὶ ἐκείθεν τῶν δακτύλων καὶ ἀκροσπόδων, συνδεῖσθαι τοῖς σταθῆρι μετὰ τῶν ζυγῶν διὰ τῶν σουλῶν.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

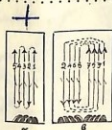
Ἐπιπέσει, εἰς τὸ ἔρ. 12. σελ. 6

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία),

Ναί με σχοινί, ἀμμοσὶ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων πρὸς τὸν ἀροτροῦ. Διὰ σχοινίον προσδεδωμένον εἰς τὸν χαλινόν ὄσον πρὸς τὸν ἀροτροῦ ἄλλου ζῶου (ὄνου, ἐμίονου ἵππου)

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένης αὐλάκας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α); +

.....
 .....
 ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;
 .....

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριές, σιασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.) ;

Γίνεται μὰτὰ λωρίδας αἰσθητοὶ ὀνομάζονται «σποριές».

.....
 Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; μὲ αὐλακίαν ; *Ναὶ μὲ αὐλακίαν.*

- 6) Πού ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται ἄροτρον ; *Πρὸς τὴν ἀρθροποιήσῃ. ἀμὲν. ἀλλὰ ἐπιπλέον ἐπισημνῶν ἑδάφῃ μὲ κὺν βλαστὰς. Σήμερον οἱ μὲν ἔχον ἐπιπλέον ἀροτῶν καὶ σπυροῦται, μόνον ἑδάφῃ εἶναι δυνατὸν νὰ ὀργωθῶν.*
- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....
Ἐν μὲν ἄλλοτερον εἶναι τὸ ὀρθίον ὄργωμα. Ἐὰν τὸ εὐνοῦται γίνεται καθέτως, καὶ μὲ σπορῶν πλοῦς ρηκόν.

Εἰς ποῖα ὄργωματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

..... εἰς ὅλα γενικῶς καὶ ὄργωματα .....

γ) Ἀροτριάσεις (ὄργωματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὄργωματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὄργωματα αὐτά π.χ. καλλουργιά, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

..... ἤτοι διὰ τὴν σπορὰν ὅλον γίνεται ἓν ὄργωμα πρὸ τῆς σποράς, ὡς ἐν χωράφι, κατὰ τὸν θερισμὸν συνήθως (ὡς μὲν κατὰ τὴν παραδροχίαν) καὶ γίνεται τὸ ὄργωμα αὐτὸ καθύστερον ἢ ἐπιπωμα τοῦ χωραφίου. ....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

..... Τὰ κηπευτικά ὄργονται 2-4 φορές πρὶν φύτευσαν (ἔσονται) μὲν πρὶν τὸ φύτευμα ἢ καὶ αὐτὸ ἐν τῷ φύτευματι κατὰ τὴν φύτευσαν πρὶν ὄργωσιν ἢ ὑστέρᾳ τοῦ χιμαρῶν, ὁμοίως.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-ὁμοίως. νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ....

- 4) Πόσα ὄργωματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; ..... διὰ τὸν σίτον 2 καὶ δι' ἄλλα ἄλλα !

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; .....

..... σποροσαμῦρον (δισάκι) .....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φερέα (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; .....

Τὸ μαδαρισμα καὶ παρατεταῖ γίνεσθαι ἀνάσθαι μὲ τὴν κέρχην ἢ κμαχίον ζιγῶν

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

ὄχι

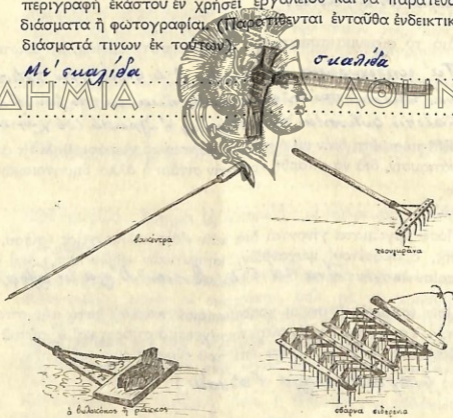
3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρά τίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

μὲ σκαλίδα

σκαλίδα

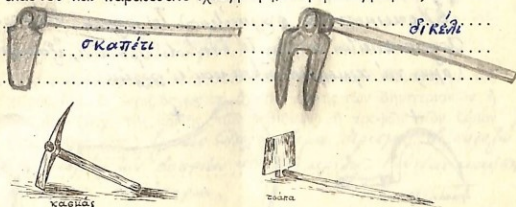
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπια κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν
*Τοῦ βοῦδαν μὲν τῆ οἰκογενιά, του (λευνα καὶ στανιό-
 λαλα ἢ σέζοτ)* .....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὄσπριων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.
*Προσποιοῦνται καὶ ἴδια χωράφια δι' ἧα λαὶ εἰσὶ
 διμητριακῶν καὶ ὄσπριων. Ἐξαιρέτως ἢ ἀμυγδαλιές.*

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....
Τὰ ἴδια μὲν καὶ διμητριακὰ, ἐναρραστῆρα...

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφύτευοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως. ....
Τὰ μὲν μὲν ἀνέμαθον φ. Πιὸνται εἰς αὐλάκια.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακὰ.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
*Ἀρμυμοποιεῖτο θαρασίερον τὸ ἄγριον εὐμερον
 Ἀρμυμοποιεῖται κυρίως τὸ ὀδοντωτὸ δρεπάνι, ἱσχυροῦς
 ὄντι, καὶ ἀρμυμοποιεῖται καὶ τὸ ἄγριον.*

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). με. οὐδ' ἔπανα

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

*θερίζονται καὶ τὰ ἄγρια δρεπάνια ποὺ θερίζονται
 αἰαὶ καὶ διμυμιααὶ.*

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

5) Ποίος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.)

ὁ σιδουρργός

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὄσπριων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιδῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.)

ἐγένετο παραμάλαρον θερισμὸς δι' ἐπιρροῆς τῆς περιουσίας ὄσπριων καὶ τῆς περιουσίας γίνεσθαι καὶ ἀντικαταστήσει τὰ ὄσπρια.

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ.

Θερίζονται ἐν ὕψ. 10-15 εὐκαλοδυν

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

λεγονται ἀπομείματα

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα;

οἱ ἴδιοι ἀποθέτουν τὰ δριμάρια (δραξίματα)

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

τὰ δριμάρια (δραξίματα) τοποθετοῦνται ἐν χερσίν. ἑπιπέτῳ πλάτῳ μαζί (10-15) καὶ μὲ τὰς κεφαλὰς τῶν σταχυῶν διασταυρῶνται.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

Λέγονται ἀγκαλιές

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τρόπου καὶ ποῖον ;

*Ἄνδρες καὶ γυναῖκες θερίζουν ὅμοι' ἀπὸ τῆς
ἐπιχειρήσεως τοῦ ἰδιοκλήτου.*

Ἄν' ὑπάρχον ἐπαγγελματίαι θερισταί.

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τρόπον σας ὀνοματολογίαν).

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἡ μέση των) ;

*Αἱ γυναῖκες (αἱ γυναῖκες) ἐξ ἐν μέρους ἐστὶ τὴν χεῖρα
τῆς δεξιῆς γενεαῖς μάχτες δια' καὶ πρὸς τὴν ἀριστερᾶν
τὸ δῆγμα τῆς αἰσῆς τὸν χεῖρα.*

*Τὴν νύξιν δια' τὴν ἀριστερᾶν τῆς μέσης, ὅτι ἐκφυσιολογίαν
ἰσότητος.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ; .....

*Ὁσὸν θερισμὸν ἤρχισον παύσατε Δευτέρα ἢ Τετάρτη
ἀπογευματινῶν ὀκτωβρίου καὶ τῆς ἑβδόμης τοῦ Σαββάτου.*

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Ἐτραγουδοῦσαν συχνά. Ὅχι ἔμψυ θεληματικά.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουσιν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπουν ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον .....

*Εἰς μίαν οἰκίαν τοῦ ἀγροῦ ἀφήνουν τὸ ὑπελοιπὸν
κομμάτι ἀθήριστον ἐν σχῆμα βουρῶν*

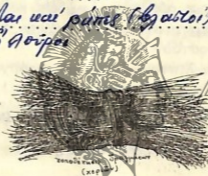
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουσιν οἱ στάχτες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Τὸ δεμάτιασμα γίνεται 1-2 ἡμέρας μετὰ τὸ θερισμόν.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουσιδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Διὰ τὸ δεμάτιασμα ἐργάζονται ἢ ἀνὰ ἄλομα ἀπο-
 λυτῶν. Ἀναρίθμ. καὶ ἰσῶν. χυριὰ ἀπὸ κεντρῶν.
 ἢ ἐπιμαλὲς μου δένει τὸ δεμάτι. Ἀνα τὸ ἀέριον
 ἐκρηκτικῶν σπινθηρῶν. Παλαιότερα ἐχρηστοῦντο ἀποσπασίαν,
 πηλάνου, θραύμας (πυροδράκων) αἰ εἰσπίει ἐξέρι-
 λοντο καὶ ἐδένοντο ἀνα δὲ ἀπὸ τοῖς κορυφαῖς. Ἀρ-
 κημοσιῶν καὶ ράβδων (θραύμας) ἀπὸ τοῦ ὄνομα ἴσως
 δεμάτια ἢ ἄσπροι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Τὰ δεμάτια ἐσχυρῶνόντο εἰς τὸ χερσὶ καὶ
 φορτία ἀναρῶν. ἢ ἀνα ἰσομερῶν.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Πρὸ τοῦ ἐτος 1900

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Τὸ φύτεμα τῆς Μάρκοι μαρουαρινῆς παλαιά γίνεσθαι κατὰ τὸ μῦθον Ἄπριλίου τῆς δὲ χειμωνικῆς κατὰ τὸν μῦθον Αὐγούστου.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρού κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

Οἱ παλαιοὶ ἐξάγονται ἀπὸ τοῦ χωράφου μὲ τὸ σκαπέτι ἢ μὲ τὸ δισκίον (ἐκνογραφεῖται τὴν ἐργαλείων ἐν τῶν Σελίδ. 11 καὶ παρὸντος).

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκου). Ἴδαν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Ὡς ἐπισημαίνεται ἐν τῶν Σελίδ. 11 καὶ παρὸντος.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρῶνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ... ^{εἰς} .....

Μετὰ τὸ δρόμο λιπὴν δεματικῶν μελεγερόντο εἰς αὐτὸ
περὶ τῶν ἀγνιστῶν χωρῶν.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμνοστάσι, θεμνιά, θεμνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνετα ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Καλεῖται θεμνιάστρα. ἐν ὄψει καθωρισμένου
τρόπου τοποθετήσεως.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

Ἀντίμαθον ἐγένετο ἀγνισμὸς εἰς ἀγνίον.

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; .....

Ἐν ἀγνίῳ κατασκευάζετο ἔξω τοῦ χωρίου. Ἡ οἰκία
τοῦ ἀγνιστοῦ οὐκ ἐγένετο νὰ ἔχη ἐμπόδια πρὸς βορρᾶν
διὰ νὰ μὴ παρεμποδίζηται τὸ φυσικὸν τὸ ὄνομα
αυριώτατα ἐγένετο μετ' ἄνεμου ἀνεμίου.

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν.

- 6) Ἐκ ποῦ ἀρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; *Τὸ ἄλωνισμα ἀνίστη ἀρχίζει ἀρχαῖοι τοῦ γένους καὶ ἐπιλήθηναι Ἀγροδοῦ.*

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάγραμμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

Τὸ ἄλωνι ἔχει με χωματῶν δάπεδον καὶ γύρω

εἰς τὴν περιφέρειαν εἶναι ὀρθογώνια ὄρθαι πλάκας

καὶ ἐπιπέδα ἔργονο ὀρθογώνια.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων) .....

Πρὸ τοῦ ἄλωνισμοῦ, ἔγινε καθαρισμὸς ἀπὸ τῆς ἔξω ἰστίαι. Κατόπιν παρεβουάμελο ἀγροῦ ἄρσεν, εἰς χῶματι καὶ νασπὲς θουτσιᾶς (μεῖζον ἀγροῦ ἄρσεν), με τὴν ὁμοίαν ἔγινε ἐπαλειψίς τοῦ δαπέδου καὶ τῆς ἐπιπέδου τῶν ὀρθογώνων.

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἄλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

Ὅτε ὠρισμένην ἡμέραν, ὅτε ὠρισμένην ὥραν.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχῶν πρὸς ἄλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.
*Εἰς μὴν. Περιφέρμαυ. ἑσὶ ἀγνυνοῦ. ἑποδελουίνου. ἐξέ-
 μάλια. ἄρδια, ἀπο' λα' ὄσπια. καὶ δὲ ἑσὺν θύονον.
 καὶ' εἰκοροποι. ἐξ' ἑσὶ ἀγνυνοῦ. ἑποδελουίνου. ἀγνυνοῦ.....*

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

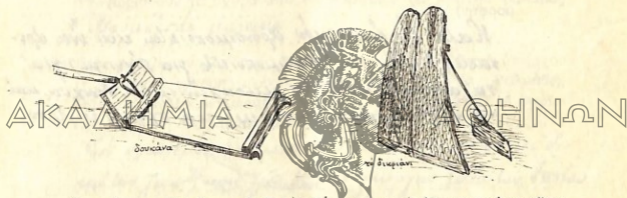
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
 νησίου ξύλινοι στῦλοι, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

*ἑσὶ ἀγνυνοῦ. ἀχυροποίησιν. ἐξέμαλια. ἀπο' λα' ὄσπια. καὶ δὲ ἑσὺν θύονον.
 καὶ' εἰκοροποι. ἐξ' ἑσὶ ἀγνυνοῦ. ἑποδελουίνου. ἀγνυνοῦ.....*

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). *Δὴ ἐκρηδ-
μοποιεῖτο ἀγρονόμος. Τὰ ζῶα ἐδίοντο μεταξὺ τῶν με-
σοίων. ἤλεγχο. ἀγρονόμος. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ εἰδῶ
αὐτοῦ τοῦ ἀγρονόμου. ἔρχομαι. ἀγρονόμος. Διάγραμμα, ...*

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν
σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκίνα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήεις
διαστάσεις. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἐλῶνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκιὰ,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλῶνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγυσομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

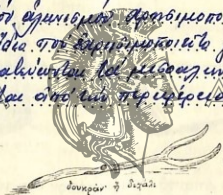
*Ἐρχομαι. ἐκρηδμοποιεῖτο καὶ ἀγρονόμος μέσον ὄνομα
ζῶων. ἀγρονόμος. Τὸν ἐξουρὸν δύο βόδια ἐξευγμένα
διὰ σοκίων. ἀγρονόμος. ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ. οὗτος ἐκρηδμοποιεῖτο
ἐπὶ β. κριθῶν. ἔρχομαι. οὗτος. ἐξουρὸν ζῶων. ἀγρονόμος
ἀγρονόμος. ἐκρηδμοποιεῖτο. καὶ ἀγρονόμος. Διὰ τῶν ἀγρονόμων τῶν δικριανίων.
Τὰ ὄσπρια ἀγρονόμοιο με ζῶα.*

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ὁ ἄλωνισμός ἤρχιζε ἰσὺ μισό μοῦρατιό, (ὥρα 8 π.μ.)
καὶ ἐληγίνατο ἐπὶ ξέστατα, (ὥρα 4 μ.μ.)

12) Ποῖα ἄλλα ἄλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῦνται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Κατὰ τὸν ἄλωνισμό ἀραιοποιεῖται καὶ ἵνα ἀραιοποιεῖται τὰ ἄλλα τὰ ἐπιμήκη γιὰ δίκνισμα γιὰ τὰ ἀνομαλύνοντα τὰ μέσων ἄλωνισμῶν δαίχου καὶ τὰ ὀδοντῶν ἀπὸ τῆς περιφέρειας πρὸς τὸ κέντρον.

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχους ; .....

Μαζέλια

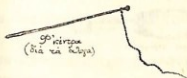
14) Ἦτο ἐν χρῆσει εἰδικὴ ἄλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχού φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα) .....

Ὁχι. Ἐχρησιμοποιοῦτο μόνον ἐξ ἄλλων ἀπὸ τῶν ἐργαλείων ἀγροικίας.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....

Ἐνομάζοντο δούλα. Ἐγωνίζοντο ἡμερησίως 8-10 στρώσεις.

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (Ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Ἐνομάζοντο μάλαμα

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνιστὰς (Ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ αἰλαγὰ καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμὸν

Ἐπὶ ἀγωνισμὸν ἔμαρναν οἱ ἴδιοι οἱ ἰδιουκίται με' ἐδικὰ τὴν ζωὰ ἢ καὶ ζωὰ ἑτέρων χωρῶν μετὰ τὴν δούλα ἀνεργάζοντο

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ῥοκί

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κόπανος στρογγυλῆς

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα μικροῦ σιροῦ δημητριακῶν...

τὸ ἀσπίδα

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῆ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; .....

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

*Καὶ αὐτὰ τοῦ ἀγωνισμοῦ ἐργασίας ἐτραγουδοῦντο διαίφορα
ἄσματα ἀόρματα μερῶν αἰ. γαίμοι δίστιχα, οὐκ ὀμνη ἔθνη :*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπιτρομηθεύθη (πρόσωπον, συμμαχισμός, κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

κατὰ τὸ ἔτος 1955 ἐγένετο χρῆσις ἀγωνιστικῆς μηχανῆς διὰ τὸν τόπον σας. Ἡ μηχανὴ ἐγένετο ἔτος αὐτοῦ Γερμανοῦ ἐπιφορῶν.

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ .....

*Τὰ ἀλωνισμῆα βλάκνα γηροῦκα μάλαμα. Τὸ μάλαμα σωρεῖται μετὰ τὸ θρινάκι πρὸς τὸ βορεινὸ μέρος τοῦ ἀγωνιστοῦ.
Ὁ δικριανίζομενος σωρὸς βλάκνα γηροῦκα. Τὸ γηροῦκα ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες.*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

..... *οχι* .....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

..... *Με' το' θρινάκι (αὐ' το' παραμάκω σχεδωγράφημα)* .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει): ἄνδρας, γυναῖκα, εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἄμοιβῃ;

..... *Ὁ ἰδιουμῖνος. ἐνκλειστικὸς ἄνδρας.* .....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ. (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ.;

..... *Ὀνομάζονται βαικούρια ἢ ἐκίβαλα. Ἀρτυρίζονται ἐν νίῳ διὰ τῶν ζῶων.* .....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ξεύξις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

Ἡ ζυζίζι γίνεται ὁμοίως ὅσην καὶ ἐν τῷ ἀλίονισμα.
 Ἡ ἐργασία αὐτῆ γίνεται ξεβαβούλισμα. Ξεβαβούλισμα
 χονδρὰ μόνον καὶ τὸ ὑδάρι.

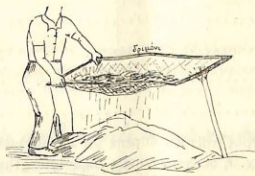
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμειναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Με' ἐπιμηρὴ ὁμοίως ἀπὸ ἀμαστωλῶν δάκνων
 (ἀστὴλίδων) κατὰ τὴν ἕρπυλλον τῶν λιχνισμάτων

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρόθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με' ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με' τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους : βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Μιὰ γυναικίαι κατὰ τὴν ὕψαν τοῦ λιχνίσματος
 διουσι γὰρ μὴ συζητῆσαι τοῦτο κατὰ συνηθῆσαν ἐν
 δάμναι ἀμαθῶν τὰ δεινὰ αἰετῶν ἢ βελούδια. Πρὸς
 μοποιεῖται καὶ βορίστρα. τὰ ἐν γὰρ μίση μοινοῦ
 ποσινοῦν μὴ βροχίας ὁμοιομορφίας ἐπὶ μεγέθη δρασμῶν

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ .....

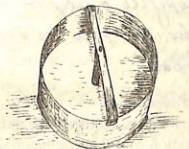
Ὅταν καθαριδῆ ὁ καρπὸς σωρεύεται μὴ τὸ φτυάρι
 ἀλλὰ παρὰ τοῦ μὴ τὸ χεῖρ διαυροῦς ἐν τῷ σωροῦ
 καὶ ἐμυθγνύεται τὸ φτυάρι. Κατόπιν οἱ οὗτοι οὗτοι
 ἀμνῶν ἐριθιόμυνοι ἐξέρχονται τοῦτον διαυροοποιήμονι
 καὶ γὰρ οὗτοι. Δόξα σοι ὁ θεός.

- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλωνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἄλωνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐσημερώνετο φόρος 10% ἠργότερον ἐξέπεσον εἰς 6%. Ὁ μερκελὴ κέρχελος εἶχε ἀξίαν μὲ τὸ μανθάρει καὶ ἐδύνατο εὖν μαρτὸ. Διὰ χρεωκοπιῶν τὸ μέτρο χωρητικότητος

μισεκοίλε

κουζέλι

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημοτριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

Διὰ χρεωκοπιῶν τὸ μέτρο χωρητικότητος ἀεμιβριζωνῶν

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθεῖας) .....

Ὁ καρπὸς ἀποθηκεύετο εἰς τὰ ἀποθήκων (μαρατζεῖ) ἐντὸς παραοικίῶν πιδριῶν.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Ἐὸ' ἄχυρον μελεπέλο μὲ μι-
χαρις κείπες εἰ' τοῖ ἀαυρῶνα, ὁ ὄσοισῃ εὐρίδμελαι
εἰ' τοῖ κινῶν τοῖ ραίγρον ἢ πηποιόν ὁ αἰλόν*

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*Μετὰ' τοῖ ρύχμισμα ἐχωρίζελο ὁ μαρπὸς ποῖ
εὐρίδμελο πρὸς τὴν βαρεινὴν Πλευραῖν τοῖ θυροῖ.
καὶ ἐφ' ἡσέλο δια' σπόροσ.*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτῆ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκοσστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ἴχι

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτῆ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκόπον καὶ ἐπὶ ποῖον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Καίελο ὁ Ἰούδαισ τὴν Νύκτα τοῖ Μ. Σαββάτου
ματὰ τὴν ἡμερὴν τῆς ἀναστάσεως*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

*Ἐπὶ νύκτα τοῖ Μ. Σαββάτου ματὰ τὴν χειρονοδῶν
τῆς ἀναστάσεως εἶδελο ποῖ εἰ' ξάκρον θυμίνου
εἰπὶ ὠροῖ αἰμασ δὴν καὶ μαίον, τοῖ ὄσοισῃ παρι-
ταῖ τοῖ Ἰούδου. Κατὰ τὴν ἐπιτοροφίαν ἀποκίον ἀν-
δασιν ἀνοίωλοσ εἰ' τὴν αἰγρὴν τοῖ σπιλοῖ φω-*

για' με' ἀγμάδια (ἀχινοπόδια). Ἡ φωτιά αὐτὴ ὀνομα-
ζεται ὀφανός. -

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὕτη; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Ὀφανός

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυρὰν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; ...

Ἡ φωτιά ἀνάπτεται εἴτε ἀπὸ μωροῦ, εἴτε ἀπὸ ἡλι-
κωμένου.

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυρὰν.

Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖου μέρους; .....

Τὰ γράδι' καὶ τὰ ἀγμάδια θάμνους καλαοειάου

τοῦ Ἰουδα συλλέγουσι τοὺς θάμνους τοῦ ὄχου τοῦ ἑκεί-
νου μωροῦ.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ὁ μωρὸς παρασκευάζει τὰ ξύλα καὶ

παιδιὰ τοῦ χωρίου εἰς τὴν αἰχρὴν τοῦ κεντρικοῦ ἑκεί-
νου.

Τὰ μωρὸτερα μεταβαίνουν εἰς τὸ δάσος δια' τὰ

κεντρικότερα καὶ ἐξοικιστὸν τοῦ ἀγμάδιου καὶ τὰ μωρὸτε-
ρα καλαοειάου τοῦ ξύλου ὁμοίωκα τοῦ Ἰουδα.

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυρὰν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἔθνη, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

Ὁ Ἰουδα ἀνάπτει τὴν πυρὰν.

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυρὰν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εις τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . .

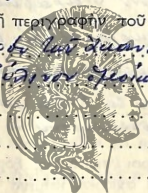
Ἀνιάσθαι καίλου ἁμοίωμα τοῦ Ἰούδα καὶ τὴν
ἀγγελίαν τῆς ἀναστάσεως. Τὴν ἔγραψεν ὁ ἴδιος
ἡμέραν τοῦ Χριστοῦ ἀναστῆναι. Ἐὰν παρὰ δέλου

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εις τὸν τόπον σας

πῶς εἰς τοῦ θεοῦ καὶ ἀποστόλου ἐπὶ τοῦ ἁγίου
ἔχει ἀναστῆναι τοῦ Ἰούδα ἁμοίωμα τοῦ Ἰούδα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
 Δ' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΧΑΝΙΩΝ

Αριθ. Πρωτ. 677

Έν Χανίοις τῆ 7 - 4 - 1970 19

Π ρ ο ς
 Τῆν 'Ακαδημειαν 'Αθηνῶν - Κέντρον 'Ερεῦνης
 'Ελληνικῆς Λαογραφίας.

'Αναγνωστοπούλου Ι4 'Αθῆναι Ι36

Ἐν συνεχείᾳ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 444/Ι-4-1970 ἐγγράφου
 μας, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ διαβιβάσωμεν ἐνημερωτικῶς, τὸ
 ὑπ' ἀριθμ. 36/ΙΟ/31-6-1970 ἐγγράφον τοῦ Δημοτικοῦ Σχο-
 λείου Ρογδιᾶς τῆς Περιφέρειας μας μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ
 συνημμένων, διὰ τὴν καὶ ὑμᾶς -

Πιθωρητῆς Δ' Χανίων

Γεώργιος Μητρόπουλος

Γεώργιος Μητρόπουλος

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1/ΘΕΣΙΟΝ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΡΟΔΙΑΣ

Ἐν Ροδίᾳ τῇ 31ῃ Μαρτίου 1970

Ἀριθμ. Πρωτ. 36

" Διεκπ. 10

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΩΤ. Δ. 647
 Ἀριθ. Πρωτ. 7-4-70
 Ἐλαβ. πρ.

Πρὸς

τὸ Κέντρον Ἑρεθνης Ἑλληνικῆς Λαογραφίας
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Ἀ θ ῆ ν α ς

Ἰδιὰ τοῦ κ. Ἐπιθ/τοῦ Δημोट. Ἐκπαιδεύσεως
Δ: Ἐκπαιδευτικῆς Περιφερείας Χανίων,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἀσπράδα τὴν ἐμὴν νᾶ ~~καὶ~~ συνημμένως:

- Ἐν ὑποπ. ἐρωτηματολόγιον διὰ γεωργικά ἔργαλεῖα κ.τ.λ. συμπληρωμένον διὰ τῶν ἀντιστοίχων ἀπαντήσεων καὶ
- Χειρῶγραφον περιγραφῆν τῶν ἐργασιῶν τοῦ γεωργοῦ ἀπὸ τῆς προετοιμασίας τῆς σποράς μέχρι τῆς ἀποθηκώσεως τῆς νέας εἰσοδίας, μετὰ ἰχνογραφημάτων τῶν χρησιμοποιουμένων ἐργαλείων ἄλλοτε καὶ νῦν.

Μετὰ τιμῆς

Δ/ντῆς τοῦ Σχολείου

Παπαδάκης

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

1 ΣΠΟΡΑ

Προεμπίσσω υπέρ σποράς σέλιου, λο' χωράγι, έχι
 άρρωδη άρροηγομίνου. Δια' κίν σποράν όμν, έρι-
 μιν - είν σπείραι άρρο είνου, συμπεριαιμίν-
 δίν γίνου άρχου (βίαιουμα) λο' χωράσιον.

Καλα' λο' σπυμπα λο' χωράσιον άμυροδου
 ανίδου, λο' άρρορον 1-2 έλλομα - είνου η' κίνου
 λο' χωράσιον - και' μαξίμου λο' ρίξου κίν άρχου
 χόρτου.

Ό σπόρος έτοιμίζου άποβραδίν. Έβρέχου έλα-
 φρην άρροηγομίνου (ε' σπόρου λο' σιλαριού) με' έστίν
 άρρο άρροηγομίνου. Καλα' λο' σπυμπα πρηνίξ
 άρρο ε' χωράσιον μελαβάνου είν λο' σπυμπα και'
 "άχεροσταχνίξ", τα' ζώα του έδάου, όνου, η' μόνου
 άρροηγομίνου κίν άρροηγομίνου, άλλου, έριμιν, ρόβι, σανόν.

Όταν πιά έμπερίσσω, ε' χωράσιον άρροηγομίνου
 άρροηγομίνου φορτίνου δια' ζώα του, (όνου, η' μόνου) λο'
 σπυμπα με' λο' σπόρον άπό κίν κίνου άρροηγομίνου και'
 άπό κίν άρροηγομίνου φορτίνου ζώουμα, έστίν φορτί-
 νου λο' άρροηγομίνου και' ε' έρροηγομίνου. είν άρροηγομίνου

2 μαχούρα

3 μαχούροχαινον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

φάρμακον ἐν ἐργασίῳ αὐτῶν καὶ σωρῶν ὁ γυροῦν
ἢ ἕλερον ἄλομον καὶ ὀμογενεῖας τῶν μελετῶν αὐ-
τῶν ἐπὶ τῶν ἔργων τῶν. Ἐὰν γοῦν ἢ ἀσθένειαι
τῶν χωρῶν δὴ εἶναι τοῦτο μέγα.

Παραλαμβάνει ἄλλοις ὁ γυροῦν τὸν ὀμοροσάμ-
μοιο, καὶ καὶ μίαν, διαχίμα, μετὰ τὴν ὀμοροσά-
μμοιο πρῶτον, διαχίμα, τὸ χωρῶν καὶ
σάμμοιο ὅπου δὴ πᾶσι, τὸ ὄνι.

Ὅταν γὰρ τὸ χωρῶν τοῦ πρῶτου τὰ σαρῶ-
ξαρῶν καὶ μίαν αὐτῶν τῶν χωρῶν ἔργων
καὶ ὄμοιο καὶ σωρῶν καὶ ἕλερον ζυγῶν
τὰ ζῶα ἢ τὸ ζῶο τὸ ὄμοιο.

Ἐν αὐτῶν αἰνοῦν ἀλλοις παραχίμα
κατὰ μίαν τῶν χωρῶν ἐν ἀπόδοσιν 3-4 μέτρων
ἢ μία ἀπὸ τῶν ἄλλων καὶ ὁ αὐτῶν χωρῶν
τὸ χωρῶν ἐν ἑρῶν τῶν ἑρῶν, σαρῶν.

Καλῶν βῆμα ὀμοροσάμμοιο τὸ ὀμορο-
σάμμοιο καὶ ἄρχιμα τὰ τὸ ὄμοιο. Βοῦτα
τὸ χέρι τῶν ὀμοροσάμμοιο, γερῶν καὶ γοῦν
τῶν ὄμοιο, καλῶν μετὰ ἀλλοις ὀμοροσάμμοιο τὰ ὄμοιο.

χλωρα, λυαίφε το χερί του 4-5 φορές, γύρω ο σπόρος από τα ενδράσματα του δαυλίζου και θεωρείται συμπληρωμένη η γη το χωράφι.

Εν τω μεταξύ έργο πρόσωπον-βουδνηκών ρίχνει το γίνασμα στο σπαρμένο χωράφι. Εννοώ το γίνασμα ο βουδός το βάψα σε κούλα, από τον δασίον γαμίζε και φούλα του και το θεωρώφε το χωράφι.

Αφού σπαρδόν και Πιζανδόν 3-4 «βροπέ», ο γεωργός αρχίσει το έργο. Με τω ότι παιδωνική και πότε έβρισκεν γυνή του, δένει τα άρτοπύλα για τα δασία μηχανοερχοντα, κοντοραμωτά, ύφολα το άρτορον το δασίον άνοιξη ημερής άδασίες δια να σπασταίει ο σπόρος. Ο βουδός αεγορδύ με τω, σπασταίει έκτροπαίημα βεγ. το έρωτερομαχορίον) και με άλλο σπάψα τωχον ύπαρχοντα σβύση και βρύνει το χωράφι, στον δέν έχει βρωδύ-κωνομαά με το άγέρι. Επίσης σπάβει τις άμυρες του χωραφιοού πού δώ όργωνοτα.

Όταν θημιάψη τα έξαρτα υδύ και η τυμλαία «σπαρά», παράσσονται νίζ άμυρές και έτοιμάζονται νίζ «σπαρά».

«Η έργασία διακόνηται το μεσημέρι, όταν φθλή το φαρλό».

• Η σύζευξη ή κύνων του γεωργού μεταφέρει το φα-
γυλό από το σπίτι στο χωράφι. Η εργασία διακόπτε-
ται και οι εργαζόμενοι εφ' όσον επορείο κείνεται εφ'
μίας ώρας του χωραφίου και γεφυρώνουν. Η δια-
κοπή δύν ηναι μεγαλύτερα εφ' μιζ ώρας. Μετά
το γεύμα η εργασία συνεχίζεται μέχρι την εδση
του ηγίου. Καλούν η εργασία διακόπτεται διά την
επομένη και τα εργαζόμενα εφ' την εποράν αλμα
επιβρέουν εφ' την εδση των μεταφέρουα και τα
ΑΚΑΦΑ ΔΙΑ ΔΙΑΥΧΟΝ. Εφ' το χωράφι απομένον μί-
νον τα εργαζόμενα άροτρα, ζυγο, συζυδα.

• Η επορά αρχίζει εφ' το εδωτερον μνησ και
διαρκει μέχρι τον Τανουαρίον η και τον μισό Φεβρουά-
ριον (όχημη επορά). (πρώτη επορά)

ΒΟΤΑΝΙΣΜΑ : Όταν εδρώσθη ο σπόρος και με-
γαλώσθη καίτη και φύλλα του σπαρτού, εφ' ερεα-
ποδών άγρια χόρτα (βιζάνια) γίνεται υλοτόμηση.
Εάντ'ο γαρβάνον μέρος ηθα τα εδωα της ομοιοτη-
Ξερριζώνον τα βιζάνια και τα παρασιτικά γεννη-
γούα, δια' τα δυναμώσθη το σπαρτίον.

2 ΘΕΡΙΣΜΟΣ

Καλά λοι μιντα Τσίριον λα' σπαρλα' (Θυμιαριανιά)
έναν μελά' και Ξαραμιά Έτομα πρὸς Δερισμόν.

Αρχίση η' οχελιού' Προλομασιό' και χειρηνί.

Άκουσον λα' Παλαιά Δρεπάνια η' αγοράσαν καινούργια

τα' αρτοποιησιόμια Δρεπάνια έναι κυρίως κόνον
"Δρέμι", και σπαρτιόπερον κριμουζια δ' οδοκαλά'.

Αποβραδίς έτοιμάζεται το' σαμιογύρι με' το' σπρί-
γυμα. Με' το' χάρωμα της ημέρας γίνεται η' εν-
αίμιμος και Δερβίλη δια' το' χειρηνί.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
με' και σύζυγόν και τα' μεγαλύτερα παιδιά του η' και
Δερβίλια επί κημερομυθία μελεταίνον εν' έόν

πρὸς Δερισμόν άγρον, σύρτες μεθ' εώντων και
λα' καλομυθία ζωά πρόβατα - αϊγας πρὸς βοσκήν.

Αρχίση ο' Δερισμός και κατέ Δερβίλη η' Δερβίλια
ανάγαρβαίνε εν' άργον της μια πορτίδα καλαί

σηαίη του χειρηνίου. Οχίση να' κόν συνεχίση κα
λο' τζό και να' μιν άγλάση άργον παίρνονταυ λο'

άργον άγρον η' ανοίγοντας νεό, πριν ληγώση λο' παγνό,
διδί - κα' πωλώσει - δα' πονέση η' μέση του.

Οι δερμάτιναι φέρουν όλην μαλαγήν φάδονο ματρήν
 ή δερμάτιναι, αι δε δερμάτιναι φέρουν ανοιχτόχρωμα
 ή γκριζα κωνιδία. Πολλαι δερμάτιναι - νίας κωλύ-
 δια να υποβληθώσων και τοις χερσιν και απο τον ή-
 ρον και τον ρυθμόν του σπυγγου και βλαχια φο-
 ρου εν τα χέρια και πρώτες μάστιγες γυναικείη εν
 είδη χειροκίτων.

Τα δερμάτιναι δερμάτιναι εν ύψος το εύατολιν
 απο του εδάφου. Η ριζα με το κατω μέρος ενήρ-
 ΑΠΗ, ΠΟΥ ΑΠΟΚΑΙΝΩ ΟΤΟ ΧΕΙΡ ΔΕΡΙ ΖΥΓΕΛΑ, ΑΠΟΔΙΔΑΡΕΝ.
 Ο καθε δερμάτιν δερμάτιναι κατω τα "φριμαρία",
 δηλ. τις χερσές, με τα βλαχια βλαρωτά και ελο. σχ-
 ματιζοτα οι αμαρτίες.

Το μογατσίο (ύψος 8-8.30') διακρίνεται ο δερμάτιν
 δια το πρόσωπο. Οι δερμάτιν κείθενται απο τον ήρπον
 δάμνον, εν ιδίαρχη κωτά βλο χωράφι και γυμνα-
 ζου. Το πρόσωπο ανιδυ διακρίνεται απο τον
 βροχί δαγα, άγγούρι ήριες.

Μετα το πρόσωπο συνεχίζεται ο δερμάτιν κείχει
 εν Η π. μ. οπότε διακρίνεται και πάλιν και οι δε.

ρίθκι μελαβαίνουν εις τα στήλια των δια νά γεμα-
 λίσον καί νά αναπαυθώ. Τού ξυλαχού (4 μμ.)
 οπού έχι περάσει για ό δυνατός καύσει, οι δερμάτι
 μελαβαίνουν καί πάλιν εις τό χωράκι καί συνεχί-
 ζεται ό δερματός μέχρι τό δούρουτο. Διαυδνέλου
 δέ άρχά τό βράδι δια νά συνεχισθή τών έτοιμών.
 εις τό ύψός του χωρακιού αφήνεται για μίμης μερ-
 μακι αιδέριτο εις σχήμα σταυρού.

Τά ετάχια όπυ είναι άπτεμένα στό χωράκι εις
 άρμαμές αφήνεται 1-2 μέρες για να ξεραθών κα-
 γήτερα. έν τώ μελαζί ό πυρρός έτοιμάζει καί δέμαλα,
 δια νά δέδον τα βλάχια στό δερμάτι. Προς τούτο
 αρπαιμωσσει ξερδωμένα βλάχια σιταριού ή βρώμη
 από τα πιο μαυρά. Τά βάφει πρώτα μέσα εις εξα-
 μμη μέ νρό ή στό ποτόμι να έμουςεφδον επί
 μια νύχτα του γάχιδου καί κατόπιν τά δένει καί
 τα ενάνει μεφάζι με μεφάζι δια να έχον τό απαι-
 τώμενον μήκος. Αρπαιμωσσει αιδόμι βραστός
 χαρουπιάς, θηγαλιάνου ή πιπεροδάμης (εγάλας)
 του δούρου, αιδού στήγη δια να μήν δρύνουλου δένει

ἀνά δύο ἀπό τῶν κορυφῶν. Τὰ δεξιὰ γινώσκοντες
αὐτὰ τοῦ χρονομετροῦντων δια τὸ δεξιότασμα
τῶν βλαχίων γέφυρας δεξιὰ ἢ ποῦροι.

Τὸ δεξιὸν τῶν δεξιῶν γινώσκοντες εἰς κίαν ἠρώσι
εἰς τὸ ἐξῆς μετὰ τῶν ὄσων τοῦ ἡγίου, ὅσως
τοῦτο τῆς ὑπαρχούσης ὁπόσον κατὰ τῶν ἕρα, αὐτῶν,
τὰ βλαχίον ἔχον κατὰ τὴν ἐξῆς μετὰ καὶ τῶν
ἰσχυρίων. Ὁ γινώσκωντες ἢ μετὰ τῶν ὄσων ἀπὸ
να κατὰ τῶν ποῦροι καὶ μετὰ τῶν ὄσων ἀπὸ
τῶν ὄσων καὶ τῶν ποῦροι δεξιὰ.

Μετὰ τῶν ὄσων
τὰ δύο δεξιὰ τοῦ ποῦρου, ἀπὸ τῶν μετὰ αὐτῶν
τὰ βλαχίον, ἑκατὴ ὄσων ἀπὸ τῶν μετὰ τῶν ὄσων
ἑκατὴ τῶν δεξιῶν καὶ ἀπὸ τῶν ὄσων ἀπὸ τῶν
ὄσων. Τὰ δεξιὰ ἀπὸ τῶν ὄσων τῶν χρονομετρουμένων
γορτίον-γορτίον. Μετὰ τῶν γορτίων τῶν ὄσων ἢ ἡγίου
ἑκατὴ-ἑκατὴ ἢ τῶν ὄσων-τῶν ὄσων ἀπὸ τῶν μετὰ τῶν ὄσων
καὶ τῶν ὄσων. Τρία, γορτίων, 2 ὄσων τῶν ὄσων
καὶ ἑκατὴ τῶν ὄσων. Τῶν ὄσων, γορτίων, ἑκατὴ
ἢ τῶν ὄσων ἢ τῶν ὄσων ἀπὸ τῶν ὄσων.

Τὰ δεξιὰ μετὰ τῶν ὄσων τῶν χρονομετρουμένων ἀπὸ τῶν ὄσων,

και θωπεύονται από « δερμινιαδρα », « Η σχημα-
τιζόμενη σίβα από τον δερματικό χιτών » δερμινιά.

3 ΑΠΟΝΙΣΜΟΣ

Αρμόζι, μετά το πούβλιμα ετοιμάζεται το άζιμι.

Ο γυργός εφίρει χάρμα αρχιλιώδες (μοσινόχωμα)
το μωμνίτζι και το μελαρίρι στο άζιμι. Ρίχνει άκρό-
μη ίσση ποσόβιλα, θουτσιας, διαγαδ' νωπής κούπου
βοδιού. Μετά ρίχνει άραυό νερό, ανακατεύει καλά
τον κούπου με το χάρμα ώστε να γίνει ένας άραυ-
ος άραυός και με το άζιμι δίνει το άζιμι στο άζιμι.
Μετά 2-3 κίρας το άζιμι αβλό έχι ξεραδ' και
το άζιμι είναι έτοιμο προς χρώδι.

Ο γυργός γίνει 5-6 δερμάτια και διαβουρτζι
τα βλάχια στο άζιμι. Γύρω-γύρω στο άζιμι θίνονται
δερμάτια άραυά. Το κωγατό (ώρα 8-8.30 π.μ.) ο γυργός
αάροσινιάζι, τα ζώα (βοδια 3-5) και άρχιζι η έργασία
του άπονισμού. Τα ζώα βελίζον κωζολεριζ στο άζιμι
και με το βελί παλιμά των δρομαλίζον τα βλάχια.
και άαυροσινιάζι « βί, πάπες ». Έν άλλον άμυροσινιάζι
βοδια, δια' να τα αναμύζι να βελίζον συνεχ', άντα-

διπλαίμων ὑπὸ ἔλεον μετὰ θάρσος ὑπομένει χρόνον.
ἢ ἔστι γαμβρῶν κέρη ἐγὼ ἀγνοῖσθαι ὅτι τὰ ἔλεον
τῆς οἰκογενεῆς ἐκ περιτροπῆς.

ἢ ὁ γεωργὸς ἢ ἔλεον ἄλομον μετὰ δένδρα ἀνὰ
αἶψα μαζύει ἀπὸ καύρου ἐκ καύρου ἐκ τῆς περι-
φερειακῆς γῆς τοῦ ἀγροῦ τὰ βλάχρα τοῦ δένδρου
βαλιδῶς ἐρπονίτης καὶ τὰ ρίχνη ἐκ τῆς περιτροπῆς
γῆς τῆς καὶ βαλιδίμων ὑπὸ τῆς γῆς. ἔλεον

AKAΛHMI TA BΛAXPA TO ΔENΔP. AΘHNA

Οἱ διατεταταμένοι γεωργοὶ (ὅπως οὐκ ἔχουσιν ἰχθυοφάρμακα)
ἀποδομοποιῶν μόνον μετὰ δύο βόδια τὰ ὅσῃα γυρῶ-
ν διὰ ζοδιῶν γυρῶν. Διὰ διττῶν οὐκ ἔχουσιν δένδρα
ὁ γυρῶν ἀπὸ τοῦ μέσου καὶ αἱ δύο ἀπὸ τοῦ οὐκ ἔχουσιν
προσδένδρα ἐκ τοῦ κέρη τοῦ γεωργοῦ. Τὰ
βόδια βαδίζον κεντρικῶς ἀπὸ τοῦ γεωργοῦ,
ἐπὶ τοῦ κέντρου τοῦ ὅσῃα καὶ αἱ δύο ἄλομον
τῆς οἰκογενεῆς τοῦ γεωργοῦ, ἀλλὰ καὶ διπλαίμων ἔλεον
ἀγροῦ τῆς «δοῦρα» τοῦ.

Τὰ ἐπὶ τῆς οἰκογενεῆς ἔλεον καὶ αἱ δύο ἔλεον

το άζυμο δύο κών θειάο δένδρον, εάο δύο εταίρυ-
λοισύτα μαλασμενά γεται πρόχειρα μαζύβυ δίδυ
κράδων θηλαίων. Έπει έπίσμεται η δάμνα
μέ το νερό, όπου υδρεύονται οι κράλια του ά-
ζυμομού, εις έκα γερμαρίον το μεσοκέρυ.

Η έργασία του άζυμομού διαρρεσι μέχρι του ξε-
λασού (4-4.30 μ.μ.). Τόν ώραν αυτόν διαμαλαί-
διε γόγω τή άρχομένη δρόσον του βλάχου
άπολου έραδιούλου και δέξ έρμαρίοντα πιά.

Τα ψώθυραίνον από το άζυμο και άχνομάς
χυρίφυ το μάγαμα, εις το έπίσμε, ώτε το έπί-
σμενον ές του πινάκια να έξου κών έπταάνια.
Κών έπταάνια συνεχίζεται ο άζυμομός καιά κών
ιδίαν διαδιασίαν μέχρις ότου συμπληρωθή «ά-
ζυμιά».

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΣ: Κατά του άζυμομού τα ψώθυ-
ραρον ές το ρόχου έπίσμο έπίσμο έπίσμο έπίσμο
καταδίδου, έργαρίον από έύμα. Το έπί-
σμο από όνομά γεται, καραδίνα, και χρυσι-
μοποιείται δια να κών κών κών κών και έρα-

δύπορον.

4 Η ΨΙΧΝΙΣΜΑ

Τὸ μέγαμα, διαρρέεται ἐν τῷ ἀγριῷ, ἔργον
λεπὸν πρὸς τὴν βορρην ἡμερῶν. Ὁ αὐρὸς γίνεται
ἐπιπικνὸς με' ἀδύδρον αὐτὸ δύσκαυστον ἄνυλον
καὶ ὀνομάζεται οὕτως « ἡ ψιχνίσι ».

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ γίαισματος. Πυκνὸν ἢ ὀνό
μα με' ἀνύδρον ἔσται. Με' τὰ ἀνύδρα ἢ
νύδρον γὰρ τὸ μέγαμα, καὶ ὁ αὐρὸς ^{καρπὸς} ^{εὐκαρπὸς} πικρὸς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΝΟΜΙΑΣ

πρὸς τὸν αὐρὸν ὅσον τὸν ἀνύδρον ἔσται
ἀνευδρῶν. Ταῦτα ἔσονται κατὰ τὴν παρασκευ-
σὴν ἀπὸ τῶν ἀνευδρῶν ἢ τῶν νύδρων (τὸ γίαι-
σμα γίνεται πικρὸν σχεδὸν με' βορρην αὐρῶν)

τοῦ ἀγριοῦ. Ταῦτα δι' ἕνα παραβύρθη καὶ σω-
φιστὰς ἐξμεταχρῶν ἀποδίδει. Πρὸς ἀποφυγὴν ἂ-
νυδρῶν γὰρ ἀνευδρῶν τοσοῦτον ἐν τῶν νύδρων
ἡμερῶν τοῦ ἀγριοῦ ἀνύδρα αὐτὸ δαίμων.

Τὸ γίαισμα συνεχίζεται με' τὸ ἀνύδρον ἔσται
νέ φωνή ὅσο σχεδὸν τὸ ἀνευδρῶν. Μετὰ ἕνα ἔργον
πρὸς ὁ αὐρὸς ἀπὸ τῶν βορρῶν, ὅσο μόνον εἶναι

αυτήν, και βραχύνεται ο σαρπς εις ἄλλο
 σαρπς τοῦ ἀγυριῦ. Πέχεται ἑνὴν και με κοδύει-
 νον. Ἐλερον ἄλερον και στυδύβλατα η' οὐφρῶ τοῦ
 γυργου με σνοῖνα ἐξ ἀμαδαλῶ δάμνον (ἀσπιδίας)
 Πελυμίνον, σνοῖνα λα, σνοῖνα, λα ὁσῖα με το πιζι-
 μο στυδύβλατα δὴν στυδύβλατα τοῦ γυργου σαρπς.

Ὅταν λυγρῶν τοῦ λυγρῶ τοῦ κωδύεινα, ο γυργῶς
 λαπάσει με το χερ τοῦ ἐπ' αὐτῶ κωδύειν τοῦ σαρπς τοῦ
 σαρπς τοῦ στυρῶ και λαπάσει ὄρνιθ τοῦ γυργῶ.

ΑΚΑΔΑΤΙΝΟΝ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΝ ΚΑΙ ΠΕΡΑΝΤΑ ΔΕΦΑΘΕΝ Ο
 ΘΕΟΣ, ΚΑΙ ΕΞΕΚΕΙΛΑΙ ΤΟΝ ΑΓΥΡΙΟΝ. ΤΟ ΑΥΤΟ ΠΡΑΓΜΑ ΚΑΙ
 ΤΑ ἄλλα ἄλερα λα ἐπίστωμα ἐν τοῦ ἀγυριῦ.

Ἡ ἔξοδος ἀπὸ τοῦ ἀγυριῦ γίνεται δια' τῶ ἐξοδῶ ἀπ' αὐτῶ
 ο σαρπς λα ἐξοδῶ ἐν τοῦ σαρπς.

Μετὰ ἕνα γυρῶ σαρπς ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν
 λα ἐξοδῶ ἄλερα και ἀρκίσε τοῦ σαρπς. Πρῶ-
 τα κωδύειν ο σαρπς. Παράβλατα αὐτῶ τοῦ κωδύειν
 σαρπς τοῦ σαρπς, ὅπου γίνεται ο πρὸ ἐξοδῶ και
 κωδύειν σαρπς. Μετὰ τοῦ σαρπς, λα σαρπς
 κωδύειν λα και κωδύειν λα και μετὰ κωδύειν

6) επί τη τῷ γεωργῷ, ὅταν κοσμοδελοῦνται βίβλ' ἀποδύ-
μυ ὄντι, εἶναι, ἢ ἀδελφόντας μίση δὲ παλαιὰ ἢ
δαρία.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΣ 1) Κατὰ τὴν ἔρα τοῦ λιχνίου ματῶ
πᾶς διερχόμενος εὐεργάτην ἀερολόγησιν καὶ καθάρου-
μένων εἶχεν: «λίγια μουφοῦρια» (Ἐνα μουφοῦρι =
20 βραστά). Ἀνακαθ' εἶχεν ἢ παραμυθὴν καὶ φά-
σιν καὶ 1000 μουφοῦρια. Ὁ γεωργὸς ἀντιόχευται:
«λίγια μαζὰ βίβλ' ἀφελῆσαι ἔσθῃ ἢ «λίγια φλου-
ραὶ ὅτις ἐσθῆν γασ».

2) Κατὰ τὴν μελεμπορίαν τῆς ἀδελφῆς ἐπὶ ὅτις
εἶχοντα ὄμοι ἐπὶ τῷ παραμυθῷ. «καλὴ ξόδεψι».

3) Ἀπὸ τῆς θρωπῆς «φομωδία», τῆς νέας σοδίας, ἢ νο-
μοκρατῆ δα φάσις ἐνα μουφοῦρι τοῦ δασίου κρι-
μάται βίβλ' ἐπὶ τῆς γελουσίας καὶ ἀνήκει ἐπὶ
τῷ πρῶτον πού δα' τοῖς ἰσθῶ.

5 ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΕΠΕΛΘΟΥΣΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΙΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙΓΡΑΦΟΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

A' ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΠΟΡΑΝ

- 1) Αρπάζεις γηρασμάτω από τον έλεγχο 1925.
- 2) Αντιμαλακίασις ξυλίνου απόφραυ δια' οξυδίου έλεγχο 1953.

B' ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΓΕΝΙΣΜΟΝ

- 1) Αγγυνομιάς από τον έλεγχο 1920 και μέχρι του έλεγχο 1935 έργο δια' της καταπαλίσεως των ξυλων. Κατά το έλεγχο 1935 έρχομμοποιήθη δια' πρώτης φοράς ο μηχανισμός των
- 2) Κατά το έλεγχο 1955 έρχομμοποιήθη δια' πρώτης φοράς η άγγυνομιάς μηχανή, η οποία έπλετο κατέργησε τα άγγυλια.

6 ΠΥΡΑΙ

Μοίον κατα' την φύσιν της άνοσολόγειας υπάρχει και εξασθενεί τα άγρίδαλα ή σπύρεα τα άνάσταστα σπυρα. Είς την άγγυλιασ καίεται έρωίμρα του λούδα. Τούτο κατασκευάσεται υπό την παιδίω κατα' την ή- μείραν της μεγάλης Παρασκευής. Κουβαζού από μολύβι δάδος άμείδρα, άχινούπδια, τα όποια λοποδέου

καλαγχήν και χυματίφου για πυροβολισμό
αυάντων βάρου επί τῷ οὐδαίῳ δα' αὐτῷ ὁ Τούδας.

Μετὰ καλαγχήν δια' χονδρῶν ξύλου ἔμοιχε
ὄνδρῶπι, το' οὐδαίῳ παρὶ τῶν ἰούδαυ και' ἰουδαίῳ
βαε ἐπὶ τῶν οὐδαίῳ. Τὸν νύκτα τῆς ἀναστάσεως
καί' κατὰ τὴν ἔβραυ τοῦ εὐφραυ ὁ ἔβρωξ δια'
πρώτῃ φορᾶν ὡ' „ Χριστὸς ἀνεβῆ... „ εἶδε ται ἔ-
πο' τῶν ὀλδίαυ τῶν εἰ τῶν αὐάντων και' καί ται
ὁ Τούδας.

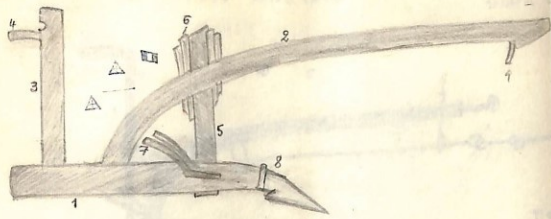
Ἐπί ταις μετὰ τῶν ἀναστάσεως τῆς ἀναστάσεως εἰ
αὐάντων ἐπιδρέφουε εἰ τῶν οὐδαίῳ τῶν ἀνάβου εἰ
τῶν ἀνάβου μετὰ τῶν αὐάντων. Ἡ ἐπιδρέφου
ἰουδαίῳ.

Τοπος καταγραφῆς : Δυριὸν Ροχθία' Δανίω

Πληροφορητῆς : Ἐμμανουήλ Ν. Παπαδάμου

ἡλικίᾳ ἐτῶν 80 ἀπογόνου ἡγετῆ
Δυριουίου, γεννηθεὶς ἐν Ροχθία'

[Κυριὸς Παπαδάμου διδάσκαλος. Ἡ ἐπιδρέφου
αὐτῆς γένητο ἀπὸ τῆς 10-30 Μαρτίου 1970.]

Ξύλινο ἀρότρον (ἀλέτρι)

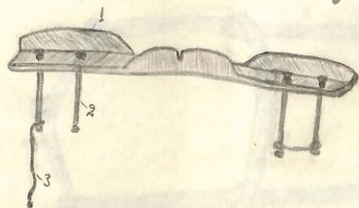
1	Ποδάρι	5	σπάθη
2	σταβάρι	6	εφῆνες
3	ἕσπερ	7	παρούτια
4	Χερούλι	8	ὄνι
		9	κατα

Τὸ ξύλινο ἀλέτρι ἐχρησιμοποιεῖται πρὸ τοῦ 1820 καὶ μέχρι τοῦ 1953 ὅπου ἀσπύχθη τὸ σίδερον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

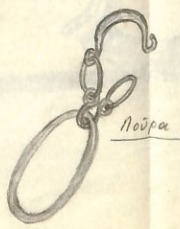
ΑΘΗΝΩΝ

Ξύλινο ζυγός

1	ζυγός
2	μάχθουρα
3	μαχθουρόσχοινον

Ὁ ξύλινος ζυγός ἐχρησιμοποιεῖται εἰς τὸ πρὸ τοῦ 1820. Χρησιμοποιεῖται καὶ δὲ καὶ σήμερον δια τῆς ζωῆς βοδιῶν.

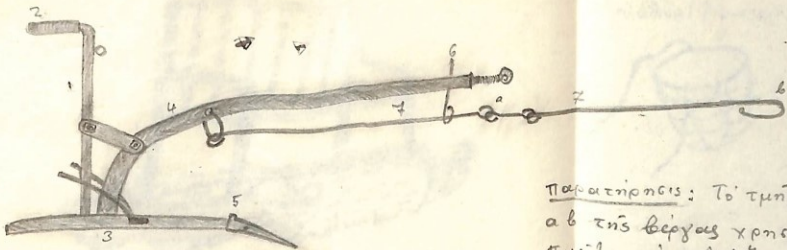

Πούρα

Σιδερον ἄροτρον

2

Το σιδερον ἄροτρον εἰσῆλθε
κατα' ἐ' ε' 1953

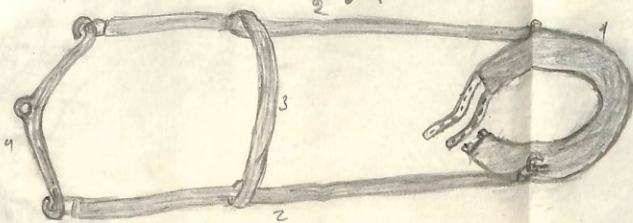
- 1 ὄχηρ
- 2 χειρῶν
- 3 ποδαρῖ
- 4 σταβᾶρι
- 5 ὄνι
- 6 κατακλειδῖ
- 7 βέργα

Παρατήρησις: Τὸ τμήμα
α β τῆς βέργας χρησιμο-
ποιεῖται μόνον ἐφ' ὅσον συ-
χνούνται δύο ἴωα διὰ συ-
λίτου συροῦ

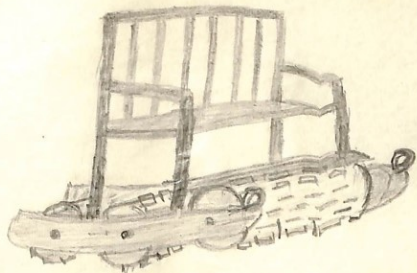

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 1 Κουκούρα
- 2 θουρία
- 3 ἑπανωμάτιον
- 4 τραβηχτό

Γαλῆστρος δι' ἄλωνα μόν. Σέρεται ὑπὸ δύο βωδιῶν ἐξυμίνων δια' ξυλίνου θυγού.

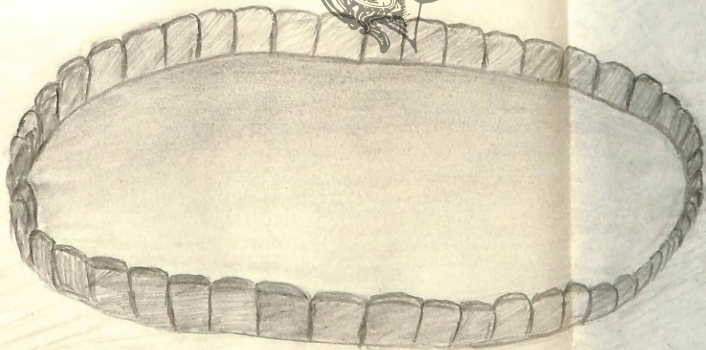
Καλαδίνα (Φιμωτρὸν βωδιῶν)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἄλωνι με χωμάτινη πάτα (δάπεδο)